

**Tematy na wewnętrzną część egzaminu maturalnego
z języka polskiego w roku szkolnym 2011/2012**

Literatura

1. Różne oceny patriotyzmu Polaków w utworach literackich. Przedstaw problem odwołując się do wybranych przykładów.
2. Sny i widzenia jako sposoby przedstawienia rzeczywistości wewnętrznej. Omów temat na wybranych przykładach z różnych epok literackich.
3. Różne sposoby mówienia o wojnie i jej skutkach. Omów temat na wybranych przykładach.
4. Tradycje weselne w literaturze różnych epok. Dokonaj analizy porównawczej.
5. Polski dom i polskie tradycje. Analizując przykłady z literatury przedstaw sposób wykorzystania i funkcje tego motywu.
6. Alienacja cechą wybitnych jednostek. Zbadaj problem na przykładzie bohaterów literackich i twórców literatury.
7. Rozmowy z ojcem jako motyw literacki. Przedstaw problem odwołując się do wybranych utworów.
8. Omów sposoby ujęcia scen batalistycznych zawartych w literaturze.
9. Jak artyści przedstawiali Boga w różnych epokach? Porównaj wybrane koncepcje.
10. Portret polskiego inteligenta. Omów najciekawsze ujęcia w literaturze.
11. Omów, w jaki sposób twórcy literatury różnych epok realizowali hasło: „śmiechem naprawiać obyczaje”.
12. Różne ujęcia i funkcje motywu przyjaźni w życiu bohaterów literackich. Przedstaw na wybranych przykładach.
13. Twórcza i destrukcyjna siła miłości w życiu człowieka. Omów wybrane zagadnienia na podstawie losów bohaterów literackich.
14. Polacy w satyrze i karykaturze literackiej. Przedstaw sposoby kreowania portretów Polaka i ich funkcje.
15. Literackie portrety Sarmatów. Dokonaj analizy porównawczej utworów.
16. Folklor jako inspiracja pisarzy w różnych epokach (różne sposoby wykorzystania inspiracji folklorem). Omów na wybranych przykładach.
17. Przedstaw różne sposoby funkcjonowania motywu winy i kary w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
18. Człowiek jako istota poszukująca prawdy o świecie. Przedstaw problem na przykładach literatury z różnych epok.
19. Wpływ rodziny na kształtowanie się charakteru i postawy życiowej postaci literackich. Analiza porównawcza wybranych przykładów.
20. Wielcy twórcy wielbicielami „małej Ojczyzny”. Omów na przykładzie twórczości wybranego pisarza.
21. Rodzice i dzieci w literackim przekazie z różnych epok. Zanalizuj wybrane przykłady.
22. Motto, cytat, ostatnia scena, tytuł jako klucz do interpretacji dzieła. Omów na wybranych przykładach.
23. Różne sposoby ujęcia problemu władzy w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
24. Literackie reinterpretacje mitów antycznych. Scharakteryzuj sposoby i cele tego literackiego zjawiska (na wybranych przykładach).
25. Stereotypy męskości i kobiecości w literaturze. Przedstaw na wybranych przykładach.

26. Znaczenie tańca i muzyki w wybranych dziełach literackich.
27. Różne sposoby funkcjonowania w literaturze toposu ogrodu. Dokonaj analizy porównawczej
28. Idealiści i marzyciele w literaturze polskiej. Scharakteryzuj sposoby kreowania takich bohaterów w utworach z różnych epok.
29. Matka i jej przeżycia jako temat literacki w różnych epokach. Omów na wybranych przykładach.
30. Porównaj przedstawienia ludzkiej rozpacz i nadziei w tekstach literackich.
31. Polemiki, spory, prowokacje – starcia pokoleń literackich. Omów na przykładach wybranych utworów.
32. Mroczna strona natury ludzkiej. Zanalizuj złożoność psychiki wybranych bohaterów literackich.
33. Posłaniec, opiekun, zwiastun dobrej nowiny... Różne ujęcia motywu anioła w literaturze i ich funkcje.
34. Różne spojrzenia na wieś w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
35. Rozważ w jaki sposób miejsce i czas, w którym żyją, wpływa na los bohaterów. Refleksje na podstawie wybranych utworów.
36. Bohater zbuntowany w literaturze. Opisz i porównaj na wybranych przykładach literackich.
37. Literackie portrety Żydów. Omów sposób kreowania postaci.
38. Młodzi ludzie w służbie ojczyzny. Omów na przykładzie wybranych bohaterów literackich z różnych epok.
39. Wzorce osobowe ukształtowane w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
40. Kat i ofiara w literaturze. Rozważ i oceń relacje na wybranych przykładach.
41. Obrazy miast odbiciem realiów epoki. Omów na wybranych przykładach
42. Obrazy małżeństwa w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
43. Krajobrazy poezją i prozą pisane. Przedstaw na wybranych przykładach.
44. Bohater literacki w poszukiwaniu systemu wartości. Odwołaj się do wybranych przykładów.
45. Różne ujęcia i funkcje motywu pracy w życiu bohaterów literackich.
46. Różne sposoby funkcjonowania motywu pielgrzymstwa w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
47. Jednostka wobec zbiorowości w ujęciu twórców dwóch wybranych epok. Rozważ problem.
48. Biografia jako klucz do odczytania twórczości pisarza (np. J. Kochanowskiego, A. Mickiewicza, J. Słowackiego, E. Orzeszkowej S. Żeromskiego T. Borowskiego).
49. Porównaj sposoby walki z wrogiem w literaturze XIX wieku. Omów temat na wybranych przykładach.
50. Motyw rozstania w literaturze. Przedstaw problem odwołując się do wybranych przykładów.
51. Obląkani i szaleni w dramatach Szekspira i utworach romantycznych. Przedstaw różne kreacje bohaterów.
52. Kamienica jako przestrzeń życia człowieka. Rozważ na wybranych przykładach literackich.
53. Literatura faktu. Analiza i interpretacja tego zjawiska kulturowego XX wieku na wybranych przykładach.
54. Różne sposoby funkcjonowania w literaturze obrazu szkoły – analiza wybranych przykładów.
55. Motyw izolacji bohatera literackiego. Przedstaw problem odwołując się do wybranych utworów.
56. Oblicza totalitaryzmu z II wojny światowej w wybranych utworach literatury polskiej.
57. Różne sposoby funkcjonowania motywu fauny i flory w literaturze.
58. Dramaty zwykłych ludzi uwikłanych w historię. Przedstaw i porównaj różne sposoby funkcjonowania tego tematu w literaturze polskiej.
59. Różne ujęcia motywu spotkania. Analiza porównawcza wybranych przykładów literackich.
60. Wizerunek polskiej szlachty w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
61. Dzieła awangardowe i klasyczne. Analiza i interpretacja wybranych przykładów literackich.
62. Różne sposoby kreowania postaci zakochanych. Omów na podstawie przykładów literackich z różnych epok.
63. Młodość jako uniwersalny motyw literacki. Rozważ na wybranych przykładach.
64. Motyw zabawy, balu, wesela w literaturze. Omów wybrane realizacje motywu.
65. Historia jako temat i jako pretekst w polskiej epice XIX i XX wieku. Przeanalizuj wybrane utwory.

66. Inspiracje romantyczne i ich znaczenie w literaturze późniejszych epok. Omów temat odwołując się do twórczości wybranego autora lub do wybranej epoki literackiej.
67. Uniwersalizm i ponadczasowość pytań o wartości w arcydziełach światowych. Rozważ problem na wybranych przykładach.
68. Wyznanie, dziennik, autobiografia jako specyficzne formy rozmowy z czytelnikiem. Zaprezentuj zagadnienie na wybranych przykładach.
69. Koncepcja poety w wybranych utworach literackich różnych epok.
70. Poszukiwanie świętości czy świat bez Boga – doświadczenia religijne w literaturze od Młodej Polski do współczesności.
Przeanalizuj problem na podstawie wybranych utworów.
71. Wojownik, rycerz, żołnierz – omów wzory heroicznycy postaci na wybranych przykładach.
72. Literackie wizje szczęścia ukształtowane w różnych epokach a Twoja koncepcja szczęścia. Omów na wybranych przykładach.
73. Choroba jako jedno z ludzkich doświadczeń. Omów temat na podstawie wybranej literatury.
74. Od „Króla Edypa” Sofoklesa do „Tanga” Sławomira Mrożka. Przedstaw ewolucję dramatu odwołując się do wybranych przykładów.
75. Różne sposoby ujęcia obrazu dworu szlacheckiego w literaturze polskiej – analiza wybranych przykładów.
76. Epos – żywa literatura, a może monument, w którym każdy znajdzie coś dla siebie. Rozważ problem odwołując się do wybranych utworów literackich.
77. Rola postaci drugoplanowych w dziele epickim. Analiza porównawcza wybranych przykładów.
78. Omów różnorodne funkcje motywu maryjnego w wybranych utworach literackich.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. „Polska papugą narodów”. Wpływ cudzoziemszczyzny na codzienną kulturę naszego kraju w różnych wiekach. Zaprezentuj temat na wybranych tekstach kultury.
2. Strój bohaterów dzieł literackich jako źródło informacji o jednostkach, środowiskach i epokach.
3. Rozwijanie i kształtowanie postawy patriotycznej poprzez dzieła literacko-muzyczne w wybranych epokach literackich.
4. Uzasadnij na wybranych przykładach, że adaptacja filmowa dzieła literackiego może wzbogacić lub zubożyć jego odbiór.
5. Sztuka wobec niewyrażalnego. Symbol jako środek wyrazu w poezji i malarstwie na wybranych przykładach.
6. Artystyczne interpretacje historii w literaturze i malarstwie (np. H. Sienkiewicz i J. Matejko). Analiza porównawcza dzieł.
7. Przedstaw motyw tańca w literaturze i malarstwie odwołując się do wybranych dzieł.
8. Język filmu i język literatury. Porównaj dzieło literackie i jego filmową adaptację.
9. „Biblia” jako źródło: wzorów osobowych, motywów, wątków w literaturze, malarstwie i architekturze. Omów wybrane przykłady.
10. Obrazy pór roku w wybranych tekstach kultury. Zanalizuj dosłowny i metaforyczny sens motywu.
11. Rozwijanie i kształtowanie postawy patriotycznej poprzez dzieła literacko-muzyczne w wybranych epokach literackich.
12. Na wybranych przykładach dzieł z XIX i XX wieku porównaj literackie i malarskie środki kreowania scen bitewnych.
13. Wpływ impresjonizmu na literaturę przełomu XIX i XX wieku. Omów temat na wybranych tekstach kultury.
14. Pejzaż jako temat malarski i literacki (analiza porównawcza).

15. Obraz pielgrzyma, tułacza, emigranta w literaturze i sztuce. Odwołaj się do wybranych przykładów.
16. Tradycje rodzinne i świąteczne w wybranych dziełach literatury i sztuki.
17. Motywy oniryczne w literaturze i filmie. Analiza wybranych dzieł.
18. Klasycyzm jako sposób ukazania świata w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
19. Uczta, wieczerza, przyjęcie, biesiada – w wybranych tekstach kultury różnych epok.
20. Przywołaj i omów różne ujęcia postaci anioła w literaturze i sztuce.
21. Różne sposoby funkcjonowania w literaturze obrazu sądu i procesu.
22. Światy baśniowe w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
23. Funkcje brzydoty w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przeanalizuj wybrane dzieła.
24. Porównaj różnorodne ujęcia motywu śmierci w literaturze i sztuce.
25. Wzajemne wpływy malarstwa i literatury – o powinowactwie sztuk w modernizmie. Rozważ problem na wybranych przykładach.
26. Inspiracje antyczne w kulturze. Scharakteryzuj je, analizując wybrane dzieła literackie, malarskie, rzeźbiarskie, architektoniczne.
27. Książd jako bohater tekstów kultury. Analiza i interpretacja wybranych dzieł.
28. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacje dzieł literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.
29. Świat dziecka w interpretacji literackiej i malarskiej na wybranych przykładach.
30. Porównaj różne ujęcia motywu domu w literaturze i sztuce wybranych epok. Przedstaw na wybranych przykładach.
31. Skonfrontuj różne interpretacje wybranego powstania narodowego w literaturze i sztuce.
32. Deformacja świata i jej funkcje w różnych tekstach kultury. Odwołaj się do wybranych przykładów.
33. Rola muzyki i sposoby jej ukazywania w literaturze. Zaprezentuj różne przykłady.
34. Sztuki plastyczne jako źródło inspiracji pisarskich. Przedstaw i oceń na wybranych przykładach.
35. Literackie i malarskie techniki prezentowania rzeczywistości w różnych epokach. Omów na wybranych przykładach.
36. Polskie walki zbrojne w literaturze, filmie i malarstwie. Analiza porównawcza wybranych przykładów.
37. Motyw wsi w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
38. Młodość jako temat literacki i malarski. Skonfrontuj wybrane przykłady.
39. Oblicza kobiety w literaturze, malarstwie i innych tekstach kultury. Omów wybrane przykłady.
40. Symbolizm w literaturze i sztuce. Analiza wybranych dzieł.
41. Różne wizje świata w interpretacji literackiej i malarskiej na wybranych przykładach.
42. Barokowe rozumienie piękna w sztuce i poezji. Analiza wybranych dzieł.
43. Różnorodne kreacje mężczyzn w literaturze, filmie i innych tekstach kultury. Przedstaw na wybranych przykładach.
44. Różne ujęcia motywu matki cierpiącej w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
45. Człowiek świadomy ulotności i przemijania. Przedstaw te zjawiska na wybranych przykładach z literatury i malarstwa.
46. Polaków portret własny w literaturze i sztuce. Przedstaw na wybranych przykładach.
47. Holocaust w literaturze i filmie. Odwołaj się do wybranych przykładów.
48. Funkcje brzydoty w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przeanalizuj wybrane dzieła.
49. Różne oblicza rewolucji w literaturze i innych sztukach (malarstwie, filmie). Analiza porównawcza dzieł.
50. Różne ujęcia krajobrazu górskiego w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
51. Portret zesłańca w literaturze i sztuce. Przeanalizuj wybrane dzieła.
52. Różne sposoby mówienia o II wojnie światowej. Omów zagadnienie wykorzystując wybrane teksty prozatorskie, poetyckie, faktu literackiego oraz inne teksty kultury.
53. Wizja końca świata i jego zagłady w literaturze, malarstwie i filmie. Omów problem analizując wybrane przykłady.

Język

1. Język listów jako dokument indywidualnego stylu autora na przykładzie korespondencji polskich romantyków.
2. Omów wybrane rodzaje, charakter i funkcje środków stylistycznych w literaturze.
3. Funkcja nazw znaczących w dziełach literackich wybranych epok. Omów na wybranych przykładach.
4. Stylizacje językowe w literaturze pozytywistycznej i modernistycznej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach. Cechy językowe i stylistyczne wybranych tekstów literackich.
5. Cechy językowe i stylistyczne wybranych tekstów literackich.
6. Scharakteryzuj język i styl wypowiedzi wybranych bohaterów młodopolskich.
7. Styl potoczny i jego funkcje w literaturze. (na konkretnych przykładach).
8. Archaizmy i neologizmy w poezji polskiej. Zanalizuj wybrane przykłady.
9. Neologizmy w twórczości wybranego pisarza – funkcja, budowa, znaczenie.
10. Język najślawniejszych dialogów miłosnych. Analiza wybranych przykładów
11. Sposoby realizowania funkcji impresywnej w języku reklamy (na podstawie różnych przekazów reklamowych).
12. Język mówiony jako tworzywo literatury, np. w twórczości Bolesława Prusa, Juliana Tuwima, Mirona Białoszewskiego. Analiza celowo dobranych utworów.
13. Język jako narzędzie propagandy i demagogii. Przedstaw na podstawie wybranych przykładów z literatury i/lub publicystyki.
14. Zapożyczenia językowe. Omów problem i oceń zasadność najnowszych zapożyczeń w języku polskim.
15. Dawna kultura zapisana w języku.
16. Staropolska frazeologia żywa do dziś.
17. Język prasy. Omów różne odmiany stylu publicystycznego (na konkretnych przykładach).
18. O sztuce przemawiania na przykładzie wybranych tekstów literackich - renesans, barok, oświecenie.
19. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
20. Tak mówią bohaterowie literaccy. Omów język wybranych postaci ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność środowiskową i charakter.
21. Piosenka literacka lub kabaretowa - tekst kultury wysokiej czy niskiej? Zanalizuj teksty wybranych autorów pod tym kątem.
22. Zbadaj język i styl twojego ulubionego publicysty (pisarza). Odwołaj się do wybranych przykładów.
23. Scharakteryzuj język mówiony w Twoim środowisku.
24. Przedstaw mechanizm powstawania błędów językowych. zilustruj odstępstwa od normy językowej na przykładach zaczerpniętych z telewizji, radia, prasy, zeszytów szkolnych.
25. Związki frazeologiczne we współczesnej reklamie. Zanalizuj wybrane przykłady.
26. Język zakochanych dawniej i dziś – omów wybrane przykłady.
27. Imiona – etymologia, znaczenie symboliczne, związek z losami bohaterów literackich. Zanalizuj wybrane zagadnienia onomastyczne dawnych i naszych czasów.
28. Zbadaj język komentarzy sportowych na wybranych przykładach